

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
DEFINITIEVE BESCHERMING ALS LANDSCHAP**

DE VLAAMSE MINISTER VAN LEEFMILIEU EN TEWERKSTELLING,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7°;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 19 december 1997 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 24 september 1998,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt definitief beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996, zoals afgebakend op bijgaand plan:

Wegens zijn esthetische, historische, natuurwetenschappelijke en socio-culturele waarde:

- als landschap:

DE RIJKSWELDADIGHEIDSKOLONIE MERKSPLAS, gelegen te Merksplas (Merksplas), Steenweg op Rijkevorsel ; Steenweg op Wortel ;

bekend ten kadaster:

Merksplas, sectie G, perceelnummer(s) 197B, 197C, 197D, 197E, 200B, 204B, 204C, 204D, 204E, 206B, 212B3, 212C3, 212D2, 212D3, 212E3, 212F3, 212G3, 212H3, 212K3, 212L3, 212M3, 212N3, 212P3, 212R, 212R3, 212S, 212S3, 212T, 212T3, 212V, 212W2, 216B, 219B, 220B, 226D, 227C, 227D, 228D, 229D, 229E, 230C, 230D, 230E, 230F, 233R, 233S, 233T, 233V, 233W, 233X,

./..

./..

238F, 238S2, 238T2, 238V2, 244D, 249B, 249C, 249E, 250C, 251B, 253B, 253G, 253H, 255E, 256C, 257C, 257E, 259C, 261C, 262C, 263C, 265B, 267B, 270B, 270C, 275B, 275C, 277E, 277F, 278B, 281B, 291B, 297B, 299B, 301B, 306B, 306C, 307B, 312B, 316C, 317C, 318C, 318D, 319E, 319F, 319G, 321C, 323C, 323D, 323E, 324B, 329C, 331B, 334A, 335B, 342A, 343A, 344B, 348B, 348C, 348E, 349A, 350B, 350C, 350D, 350E, 350F, 352D, 352E, 358B, 361A, 364A, 366A, 367A, 368A, 369A, 371E, 373D, 378T, 378V, 381A, 384B, 384C, 386C, 388C, 389H, 390F, 390M, 390N, 391H, 391K, 391L, 391M, 392A, 394A, 397C, 397H, 397K, 399B, 400D, 400H, 400K, 401A, 402A, 403E, 403F, 403G, 406E, 406F, 407G, 407H, 407K, 408B, 409E, 409E2, 409L2, 409M2, 416F, 416G, 416H, 419A, 420D, 420E, 420F, 422F, 423B, 424D, 425D, 425E, 426A2, 426B2, 426C2, 426D2, 426E2, 426F2, 426G2, 426H2, 426K2, 426L2, 426M2, 427D, 427E, 427G, 427K, 427L, 427M, 429G, 429H, 430C, 430K, 430P, 430S, 430T, 430V, 430W, 430X, 431A2, 431B2, 431C2, 431D2, 431E2, 431F2, 431G2, 431H2, 431V, 431W, 431X, 431Y, 431Z, 432A, 433A, 434A, 435D, 435E, 435F, 440F, 440G, 440L, 440M, 440P, 440R, 440S, 440T, 440V, 440W, 440X, 440Y, 440Z, 441C, 441D, 441G, 441H, 441K, 441L, 441M, 442B, 444B, 445B, 446B, 447B, 448B, 449C, 449D, 450A, 451B, 451C, 451D, 452A, 452B, 452C, 452D, 452E, 452F, 452G, 452H, 452K, 452L, 453A, 453B, 453C, 453E, 453F, 453G, 453K, 454B, 454C, 454D, 454E, 454H, 454K, 454L, 454M, 458A, 459B, 461B, 462B, 463B, 464D, 467C, 468B, 468C, 471C, 471D, 471E, 480A2, 480B2, 480C2, 480D2, 480E2, 480F2, 480G2, 480L, 480M, 480S, 480T, 480W, 480X, 480Y, 480Z, 481B, 484E, 484F, 489B, 489C, 489D, 493A, 494B, 498B, 499B, 503B, 506B, 506C, 506D, 510B, 510C, 511B, 512D, 513A2, 513B2, 513C2, 513D2, 513E2, 513F2, 513P, 513R, 513S, 513V, 513W, 513X, 518D, 518G, 518H, 518K, 519B, 519C, 520A, 520B, 520C, 521A, 522C, 522H, 522K, 524E, 524F, 525N, 525P, 525R, 526K, 526L, 529E, 531B, 532E, 533C, 534H, 534L, 534M, 535B, 536A2, 536B2, 536N, 536P, 536V, 536X, 536Y, 536Z, 537A2, 537B2, 537C2, 537P, 537R, 537S, 537T, 537X, 537Z, 540B2, 540C2, 540D2, 540F2, 540G2, 540H2, 540K2, 540L2, 540M2, 540R, 540S, 540T, 540Y, 540Z, 543N, 543P, 543R, 543S, 543V, 543W, 543X, 543Y, 543Z, 546F, 546H, 546K, 546L, 546M, 546N, 546P, 547H, 547K, 547L, 547M, 547N, 547P, 547R, 547S, 547T, 548A, 549A, 551A, 552A, 553A, 554A, 557A, 558A, 564A, 565A, 566A, 567A, 568A, 569A, 571A, 573/02G, 573A, 574P, 574R, 574S, 574T, 574V, 574W, 574X, 574Y, 574Z, 575B, 575C, 576B, 577, 578, 579, 580B, 580D, 581E, 581F, 583C, 584, 592H, 592K, 592L, 592M, 592N, 592P, 593H, 593K, 593L, 593M, 593N, 593S, 594C, 595B, 595C;

Merkspias, sectie K, perceelnummer(s) 130C, 130D, 130E, 130F, 130G, 155A, 155D, 155E, 156A, 157A, 157B, 157C, 158A, 159A, 160A, 164A, 165A, 166A, 167, 168A, 169A, 170A, 171, 172, 173, 174, 175A, 176A, 177A, 178, 179A, 179B, 180A, 180B, 181A, 182A, 183A, 184A, 185A, 186A, 187A, 188A, 188B, 188C, 189A, 189B, 189C, 190A, 190B, 190C, 190D, 191A, 191B, 192A, 193A, 193B, 194A, 194B, 195A, 196A, 197A, 197B, 198A, 199A, 200/02A, 200A, 200A/2, 201A, 202A, 202B, 202D, 202E, 204A, 205A, 206A,

./..

./..

207A, 208A, 209C, 209D, 209E, 210A, 210B, 211A, 211B, 212A,
213A, 214A, 215A, 216A, 217A, 218A, 219A, 220A, 221A, 222A,
223A, 223B, 224A, 224B, 225A, 226A, 227A, 228A, 229A, 229B,
230A, 230B, 230C, 230D, 231A, 231B, 232A, 232B, 233A, 234A,
235A, 236B.

Art. 2.

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

Het is voor het Vlaams Gewest een uniek en intact voorbeeld van de opbouw en de inrichting van een gebied als "onvrije" weldadigheidskolonie.

De sociaal-culturele waarde wordt als volgt omschreven:

De Rijksweldadigheidskolonie is een concreet, nog intact voorbeeld van de uitvoering van een sociale wetgeving die zijn oorsprong vindt in de periode van de Koninklijke Nederlanden en die verder evolueerde van bij het ontstaan van België. De uitvoering van die wetgeving heeft zijn repercussies naar een specifieke landinrichting gehad die aan de grondslag liggen van het huidige landschapsbeeld.

Dat het gebied zelfs een internationale waarde heeft, wordt onderstreept door het feit dat ook in Nederland voor de kolonie Veenhuizen de procedure voor een bescherming als gezicht is aangevat.

De natuurwetenschappelijke waarde wordt als volgt omschreven:

De aanwezige bossen, heiderelicten en vengebieden zijn biologisch waardevol tot zeer waardevol.

Door zijn uitgestrektheid, zijn grote rijkdom aan biotopen en door zijn relatieve rust heeft het gebied een grote faunistische waarde.

De aanwezigheid van een immens, intact drevenpatroon geeft het gebied een belangrijke dendrologische waarde.

De esthetische waarde wordt als volgt omschreven:

Dit landschap heeft door de aanwezigheid van een monumentaal drevenpatroon en door zijn uitgestrektheid, zijn gaafheid en zijn grote rijkdom aan biotopen en door zijn relatieve rust een zeer grote landschappelijke waarde. Door zijn gevarieerde inrichting in het kader van een weldadigheidskolonie vormt het een structureel geheel dat nog gaaf bewaard is gebleven.

./..

./..

De doelstellingen van het toekomstig beheer worden als volgt omschreven:

De waarde van het landschap verantwoordt dat er een beheer gevoerd wordt waarmee het domein als één structureel geheel kan bewaard worden. De afschaffing van de wet op de landloperij en de evolutie naar een strafinrichting voor zware criminelen en illegale buitenlanders kunnen en zullen grote gevolgen hebben voor de toekomst van het gebied en vormen een grote bedreiging voor zijn (structurele) eenheid.

Het is dus van het allergrootste belang dat er een bestemming en een gepast beheer voor alle gebouwen en inrichtingen en voor alle gronden in het gebied gevonden wordt of behouden blijft, zonder evenwel de structurele eenheid van het gebied hiermee op te geven. Eveneens moet een oplossing gevonden worden voor het onderhoud van het bomen- en natuurpatrimonium. Eén van de bijkomende problemen wordt gevormd door het feit dat er voor een aantal deelgebieden langdurige concessies lopen, onder meer aan landbouwbouwers en aan een plantenkwekerij.

De Vlaamse Landmaatschappij heeft reeds delen van het domein aangekocht. Het is de bedoeling ook de andere delen aan te kopen die te koop zullen gesteld worden door de Regie der Gebouwen. Dit geldt eveneens voor de zone van de personeelswoningen, waarvoor de Stichting Kempens Landschap v.z.w. het aanbod gedaan heeft om ze over te nemen en te renoveren en in stand te houden binnen het landschappelijke kader van de kolonie van Merksplas.

Ook de andere gronden die niet in haar opdracht passen of die belangrijke natuurwetenschappelijke waarden hebben, zoals bijvoorbeeld de bossen en de bestaande en voormalige heide- en venrelicten, zal de Vlaamse Landmaatschappij trachten te laten overnemen door de afdeling Natuur en de afdeling Bos en Groen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De gebouwen van de huidige Strafinrichting dienen bij voorkeur verder als penitentiare inrichting gebruikt en uitgebouwd te worden.

Het domein zal dus uiteindelijk een aantal beheerders hebben waarvan de beheersaccenten zullen verschillen naargelang van de opdracht, de doelstellingen en de intenties van die instanties.

Een bescherming als landschap is een wettelijk instrumentarium dat de mogelijkheid biedt om een waardevol landschap als één geheel te beschermen, in stand te houden en te beheren. Door de oprichting van een beheerscommissie wordt een continu overlegplatform gecreëerd en door het opstellen van een beheersplan heeft men de mogelijkheid om een doorlopend beheer uit te werken dat kadert in een globale visie met aandacht voor de belangrijke intrinsieke waarden van het gebied.

./..

./..

Het beheer moet de intrinsieke waarden van het gebied behouden en verbeteren door onder meer :

- het bewaren van het specifiek karakter van het compartimentenlandschap.
- het minstens behouden van de bossen en het verder diversifiëren door een geleidelijke overgang naar loofbos.
- het behouden en het zoveel mogelijk herstellen van het drevenpatroon; zijn toestand, zijn groeimogelijkheden en de zichtbaarheid in het landschap dienen verbeterd te worden.
- het zoveel mogelijk verder gebruiken van de landbouwgronden als veldkavels die als een structureel geheel passen in het landschap van de kolonie van Merksplas.
- het zodanig beheren van de deelgebieden met een zeer hoge natuurwaarde, zoals de bossen, de al dan niet voorvalige vengebieden met heiderelicten en de kleiputten en omgeving, dat die waarden die nu in sommige gevallen als een relictwaarde kunnen aangeduid worden, merkkelijk verbeterd en zo mogelijk hersteld worden.
- het vinden of het behouden van gepaste bestemmingen voor de bestaande gebouwen en hun omgeving, waardoor zij als een karakteristiek en structureel geheel blijven passen in het landschap van de kolonie van Merksplas. Dit geldt voor de woningen en de recreatieinfrastructuur, maar ook voor het landbouwbedrijf in de Grote hoeve dat bij voorkeur in bedrijf zou gehouden worden en waar op een verantwoorde wijze aan duurzame landbouw zou gedaan worden. In de Kleine hoeve kan het project van het centrum voor de opvang van drugverslaafden ingepast worden waarbij aan extensieve en/of biologische landbouw en veeteelt en aan natuureducatie kan gedaan worden. De gebouwen van de huidige Strafinrichting dienen bij voorkeur verder als penitentiaire inrichting gebruikt en uitgebouwd te worden.
- het op een gepaste manier inpassen van de industriële terreinen in het geheel. Uitbreidingen zijn slechts mogelijk in het kader van het structureel geheel en voor zover er geen esthetische of natuurwetenschappelijke waarden geschaad worden.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen (Belgisch Staatsblad 1 oktober 1997).

./..

./..

B. Specifieke beschermingsvoorschriften:

Behoudens toestemming vanwege de Vlaamse minister of zijn gemachtigde is verboden:

1. Elke activiteit of elke handeling die een wijziging van de waterhuishouding of van de waterpeilen voor gevolg kan hebben.
2. Het vernietigen van eieren, nesten of broedsels.
3. Het vissen uitgezonderd in de kleiputten en de omgrachting.

Brussel,

29 JUNI 1999

Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling,

Theo KELCHTERMANS.